EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.5.2020
COM(2020) 509 final

Rekommendation till

# RÅDETS REKOMMENDATION

## om Spaniens nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Spaniens stabilitetsprogram 2020

Rekommendation till

# RÅDETS REKOMMENDATION

## om Spaniens nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Spaniens stabilitetsprogram 2020

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken[1], särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Den 17 december 2019 antog kommissionen den årliga strategin för hållbar tillväxt, som inledde 2020 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. I den togs vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Den 17 december 2019 antog kommissionen på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011 rapporten om förvarningsmekanismen, enligt vilken Spanien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet.

(2) Landsrapporten 2020 för Spanien[3] offentliggjordes den 26 februari 2020. Den innehöll en bedömning av hur väl Spanien hade lyckats med de landsspecifika

[1] EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 508 final.

rekommendationer som rådet antog den 9 juli 2019[4], med uppföljningen av tidigare års rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 26 februari 2020. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Spanien har makroekonomiska obalanser. Höga utlandsskulder och inhemska skulder, både offentliga och privata, fortsatte att utgöra svaga punkter, mot bakgrund av fortsatt hög arbetslöshet, och hade även gränsöverskridande betydelse.

(3) Den 11 mars 2020 klassificerade Världshälsoorganisationen officiellt covid-19-utbrottet som en global pandemi. Pandemin är en allvarlig folkhälsokris för invånare, samhällen och ekonomier. Den leder till hårt ansatta hälso- och sjukvårdssystem, störningar i de globala leveranskedjorna, volatilitet på finansmarknaderna, kraftigt minskad konsumentefterfrågan och negativa effekter för olika sektorer. Den hotar människors arbeten och deras inkomster liksom företagens verksamheter. Pandemin har lett till en kraftig ekonomisk chock som redan har fått allvarliga återverkningar inom EU. Den 13 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande[5] om en samordnad ekonomisk reaktion på krisen, omfattande alla aktörer på nationell nivå och unionsnivå.

(4) Flera medlemsstater har utlyst undantagstillstånd eller vidtagit nödåtgärder. Nödåtgärderna bör vara strikt proportionella, nödvändiga, tidsbegränsade och i linje med europeiska och internationella standarder. De bör vara föremål för demokratisk tillsyn och oberoende rättslig prövning.

(5) Den 20 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande om aktivering av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten[6]. Klausulen, som fastställs i artiklarna 5.1, 6.3, 9.1 och 10.3 i förordning (EG) nr 1466/97 och artiklarna 3.5 och 5.2. i förordning (EG) nr 1467/97, underlättar samordningen av budgetpolitiken under en allvarlig konjunkturnedgång. I meddelandet framför kommissionen till rådet att man bedömer att det rådande läget med en allvarlig konjunkturnedgång till följd av covid-19-pandemin innebär att villkoren för att aktivera undantagsklausulen är uppfyllda. Den 23 mars 2020 godkände medlemsstaternas finansministrar kommissionens bedömning. Aktiveringen av den allmänna undantagsklausulen medger en tillfällig avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet, förutsatt att detta inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt. När det gäller den korrigerande delen kan rådet, på rekommendation av kommissionen, även besluta att anta en reviderad finanspolitisk strategi. Den allmänna undantagsklausulen innebär inte att stabilitets- och tillväxtpaktens förfaranden avbryts. Det ger medlemsstaterna möjlighet att avvika från de budgetkrav som normalt skulle gälla samtidigt som kommissionen och rådet kan vidta de nödvändiga politiska samordningsåtgärderna inom ramen för pakten.

(6) Det krävs fortsatta åtgärder för att begränsa och bekämpa smittspridningen, stärka de nationella hälso- och sjukvårdssystemens resiliens och mildra de socioekonomiska konsekvenserna genom stödåtgärder till företag och hushåll samt för att säkerställa adekvata arbetsmiljöförhållanden så att den ekonomiska verksamheten kan återupptas. Unionen bör använda alla tillgängliga verktyg för att stödja medlemsstaternas insatser inom dessa områden. Samtidigt bör medlemsstaterna och unionen samarbeta för att utforma de åtgärder som krävs för både en återgång till samhällen och ekonomier som

[4] EUT C 301, 5.9.2019, s. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

fungerar normalt och till en hållbar tillväxt, där bland annat den gröna och digitala omställningen integreras och man drar nytta av lärdomarna från krisen.

(7) Covid-19-krisen har visat på den inre marknadens flexibilitet när det gäller att anpassa sig till extraordinära situationer. För att säkerställa en snabb och smidig övergång till återhämtningsfasen och en snabb och smidig återgång till fri rörlighet för varor, tjänster och arbetstagare måste dock de extraordinära åtgärder som hindrar den inre marknaden från att fungera normalt upphöra så snart de inte längre behövs. Den nuvarande krisen har visat att det behövs krisberedskapsplaner inom hälso- och sjukvården, bl.a. bättre inköpsstrategier, diversifierade leveranskedjor och strategiska reserver av viktig utrustning. Det är centrala faktorer för arbetet med att ta fram mer omfattande krisberedskapsplaner.

(8) Unionens lagstiftare har redan ändrat de relevanta regelverken[7] för att ge medlemsstaterna möjlighet att mobilisera alla outnyttjade resurser från de europeiska struktur- och investeringsfonderna så att de kan hantera de extraordinära konsekvenserna av covid-19-pandemin. Ändringarna kommer att öka flexibiliteten och förenkla och effektivisera förfarandena. För att minska pressen på kassaflödena kan medlemsstaterna också använda en medfinansieringsgrad på 100 % från unionsbudgeten under räkenskapsåret 2020–2021. Spanien uppmanas att fullt ut utnyttja dessa möjligheter för att hjälpa sina hårdast drabbade invånare och sektorer.

(9) Pandemins socioekonomiska konsekvenser kommer sannolikt att drabba regionerna i Spanien ojämnt på grund av olika specialiseringsmönster. Detta gäller t.ex. de regioner som är mest beroende av turism, som regionerna längs Medelhavets kust, Andalusien, eller Balearerna och Kanarieöarna, där mer än en fjärdedel av jobben har koppling till den sektorn. Detta innebär en betydande risk för ökande regionala skillnader inom Spanien. I kombination med risken för en tillfällig upplösning av konvergensprocessen mellan medlemsstaterna krävs i den nuvarande situationen riktade politiska insatser.

(10) Den 1 maj 2020 lade Spanien fram sitt nationella reformprogram för 2020 och sitt stabilitetsprogram för samma år. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas.

(11) Spanien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av övergångsregeln för skuldkriteriet.

(12) Den 13 juli 2018 rekommenderade rådet Spanien att säkerställa att den nominella ökningen av de primära offentliga nettoutgifterna inte överstiger 0,6 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på minst 0,65 % av BNP. Kommissionens övergripande bedömning bekräftar att det är en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningen mot det medelfristiga budgetmålet 2019. Detta är en relevant faktor i kommissionens rapport som upprättades i enlighet med artikel 126.3 i fördraget med en bedömning av hur Spanien uppfyllde skuldkriteriet 2019.

---

[7] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/460 av den 30 mars 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera investeringar i medlemsstaters hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet (investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset) (EUT L 99, 31.3.2020, s. 5), och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/558 av den 23 april 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013 och (EU) nr 1303/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att tillhandahålla extraordinär flexibilitet vid användningen av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att hantera covid-19-pandemin (EUT L 130, 24.4.2020, s. 1).

(13) I sitt stabilitetsprogram för 2020 beräknar regeringen att det samlade underskottet kommer att försämras från ett underskott på 2,8 % av BNP 2019 till ett underskott på 10,3 % av BNP 2020. Den offentliga skuldkvoten minskade till 95,5 % 2019 och beräknas öka till 115,5 % under 2020 enligt stabilitetsprogrammet för 2020. De makroekonomiska och offentligfinansiella utsikterna påverkas av den höga graden av osäkerhet till följd av covid-19-pandemin.

(14) Som en reaktion på covid-19-pandemin, och som del av en samordnad EU-strategi, har Spanien antagit budgetåtgärder för att öka kapaciteten i hälso- och sjukvårdssystemet, begränsa smittspridningen och hjälpa de hårdast drabbade invånarna och branscherna. Enligt stabilitetsprogrammet för 2020 uppgår dessa budgetåtgärder till 3,2 % av BNP. Beloppet för de underskottsökande åtgärderna motsvarar i princip kommissionens uppskattningar, när de olika behandlingarna av kostnaden för automatiska stabilisatorer har beaktats. Åtgärderna inbegriper en förstärkning av hälso- och sjukvården och att ge inkomststöd till arbetstagare som omfattas av systemet för korttidsarbete. Spanien har dessutom aviserat åtgärder som, även om de inte påverkar budgeten direkt, kommer att stödja likviditeten i företagen, och som enligt stabilitetsprogrammet för 2020 uppskattas till 9,2 % av BNP. Just dessa åtgärder inbegriper lånegarantier (8,8 % av BNP). Totalt sett är de åtgärder Spanien har vidtagit i linje med riktlinjerna i kommissionens meddelande om en samordnad ekonomisk reaktion på covid-19-utbrottet. Ett fullständigt genomförande av dessa åtgärder, följt av en omläggning av finanspolitikens inriktning mot en välgenomtänkt offentligfinansiell ställning på medellång sikt när det ekonomiska läget medger detta, kommer att bidra till att bevara hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt.

(15) Enligt kommissionens vårprognos 2020 beräknas Spaniens saldo i de offentliga finanserna vid oförändrad politik uppgå till -10,1 % av BNP 2020 och -6,7 % av BNP 2021. Den offentliga skuldkvoten beräknas uppgå till 115,6 % av BNP 2020 och till 113,7 % 2021.

(16) Den 20 maj 2020 utfärdade kommissionen en rapport i enlighet med artikel 126.3 i fördraget på grund av att Spanien inte hade följt skuldregeln 2019 och dessutom planerade att överträda underskottsgränsen på 3 % av BNP 2020. Sammantaget visar denna analys att underskotts- och skuldkriterierna enligt i fördraget och i förordning (EG) nr 1467/1997 inte är uppfyllt.

(17) Åtgärder som har vidtagits för att stoppa spridningen av viruset har haft en betydande effekt på ekonomin och kan leda till att BNP minskar med 9,4 % i år. Effekten på sysselsättningen kommer också att bli avsevärd, även om det är svårt att göra beräkningar i det här skedet. Omkring 1 miljon människor har redan förlorat sina jobb sedan krisen började. Effekten på sysselsättningen motverkas för närvarande av de närmare 3,5 miljoner arbetstagare som innefattas i system för korttidsarbete (ERTE), som hittills har förhindrat att man förlorar arbetet direkt. Pandemins följder i Spanien kommer att förvärras av den höga andelen arbetstagare i små och medelstora företag, vikten av sektorer som drabbas särskilt hårt och som sannolikt kommer att se en långsammare återhämtning, t.ex. turism och detaljhandel, och den höga andelen visstidsanställningar bland arbetstagarna (26,3 % 2019). Samtliga dessa faktorer kan leda till stora uppsägningar och förstärka chocken. Enligt kommissionens prognos väntas arbetslösheten (som uppgick till 13,6 % i februari 2020) öka till 18,9 % 2020 och sedan minska till 17 % 2021.

(18) De spanska myndigheterna har försökt minska effekten av pandemin och nedstängningen genom olika åtgärdspaket, uppgående till sammanlagt 145 miljarder euro. I sina ansträngningar att bekämpa pandemin har myndigheterna ökat utgifterna för hälso- och sjukvård. De har också underlättat användningen av ERTE med syftet att hålla människor i sysselsättning och stödja hushållens inkomster. Arbetstagare som omfattas av ERTE får ett bidrag uppgående till 70 % av basen för deras sociala avgifter, med en lägsta och högsta gräns (502 euro respektive 1 402 euro). Anställningsförhållandet förblir oförändrat under ERTE, som nyligen har förlängts till den 30 juni 2020. Företag som genomför ERTE slipper betala en stor del av de sociala avgifterna för arbetstagare som omfattas av systemet, förutsatt de behåller sina arbeten i minst sex månader efter att verksamheten har återupptagits. Dessa åtgärder går hand i hand med ett särskilt stöd till små och medelstora företag och egenföretagare, som utgör själva ryggraden i den spanska ekonomin (uppskov med skatteinbetalningar, sänkta sociala avgifter och statliga garantier) och är ett försök att hjälpa dem att undvika konkurs och snabbt kunna återuppta verksamheten när krisen är över. Åtgärder har också vidtagits för att garantera tillfälligt inkomststöd till arbetstagare med atypisk anställning som inte har tillgång till socialt skydd.

(19) Spaniens hälso- och sjukvårdssystem har åstadkommit goda resultat trots den relativt låga investeringsnivån. Men covid-19-pandemin har lett till oerhörda påfrestningar på systemet och visat att det är sårbart för chocker. De omedelbara åtgärderna är inriktade på att öka kapaciteten vad gäller vårdpersonal, kritiska medicinska produkter och infrastruktur för att rädda liv och behandla sjuka under pandemin. Personer med funktionsnedsättning och äldre på vård- och omsorgsboende har varit särskilt utsatta under krisen. Deras fortsatta tillgång till sjukvård och social omsorg, inbegripet akutvård och intensivvård, måste säkerställas. Längre fram bör insatserna inriktas på att förbättra hälso- och sjukvårdssystemets resiliens, så att det så snart som möjligt kan fungera optimalt igen och klara av nya chocker bättre. Pandemin har blottlagt befintliga strukturella problem, varav en del beror på vissa brister i investeringarna i fysisk infrastruktur och brister vad gäller rekrytering och arbetsvillkor för hälso- och sjukvårdspersonal. Det finns regionala skillnader när det gäller utgifter, fysiska resurser och personal, och samordningen mellan olika förvaltningsnivåer är inte alltid så effektiv. På medellång sikt kan hälso- och sjukvården uppnå bättre resultat i hanteringen av en åldrande befolkning, ökande kroniska sjukdomar och funktionsnedsättningar. Primärvården och utvecklingen av e-hälsa spelar en central roll i detta avseende. På medellång sikt kommer det att vara viktigt att säkerställa att de sannolikt minskade resurserna till följd av konjunkturnedgången inte påverkar människors tillgång till hälso- och sjukvård och leder till skillnader i tillgången.

(20) Trots flera år med en kraftig ökning av nya arbetstillfällen rådde det redan före covid-19-pandemin både hög arbetslöshet och segmentering av arbetsmarknaden i Spanien. Preliminära uppgifter pekar på en mycket betydande ökning av arbetslösheten i Spanien till följd av krisen, vilket kommer att ha en negativ inverkan på den redan begränsade kapaciteten hos arbetsförmedlingarna att hjälpa arbetstagare och arbetsgivare samt på den sociala omsorgen. På medellång sikt bör återhämtningen åtföljas av åtgärder i syfte att stödja sysselsättningen i samråd med arbetsmarknadens parter, t.ex. en gradvis utfasning av systemet för korttidsarbete, en översyn av systemet med anställningsstöd för att främja hållbara anställningsformer, fram för allt för unga arbetstagare samt genom flexibla arbetsvillkor. Att öka andelen studerande inom vetenskap och digital teknik, göra yrkesutbildning mer attraktivt och säkerställa flexibla möjligheter till kompetenshöjning och omskolning kan bidra till att tillgodose det växande behovet av teknisk kompetens som behövs i den gröna och digitala

omställningen och som kommer att vara en del av återhämtningen. Rent allmänt kommer en förbättring av studie- och yrkesvägledning och lämpligt stöd till studerande med sämre förutsättningar liksom till regioner som släpar efter att bidra till bättre studieresultat. Hur väl man kommer att lyckas med eventuellt antagna åtgärder för att uppnå dessa mål beror i hög grad på om man kan avsätta tillräckligt med tid för att nå ett brett och långvarigt samhälleligt och politiskt samförstånd kring reformerna.

(21) Pandemins effekter på arbetsmarknaden har visat på ett akut behov av inkomststöd till de hushåll som drabbats av krisen. I de ansträngningarna har det varit avgörande att underlätta användningen av system för korttidsarbete. Men visstidsanställda med mycket korta avtal, som utgör huvuddelen av de närmare en miljon personer som blivit arbetslösa nyligen och ofta är unga, saknar ofta rätt till standardskydd vid arbetslöshet. För att stödja en hållbar återhämtning och social sammanhållning behöver man i god tid säkerställa att alla arbetstagare, även visstidsanställda och egenföretagare, omfattas av ett fullgott socialt skydd och en aktiv arbetsmarknadspolitik.

(22) Krisen kommer sannolikt att leda till ökad fattigdom eller social utestängning i Spanien, särskilt bland barnfamiljer. Spanien var 2019 den medlemsstat som hade det lägsta genomsnittet för familjeförmåner per barn. Familjer i det lägre intervallet av låg- och medelinkomsttagare har inte rätt till landets restriktiva barnbidrag och de har begränsad nytta av skatteavdrag. Utgifterna för socialt skydd är även fortsättningsvis i hög grad inriktade på äldre och utgifterna för pensioner kommer att öka väsentligt på medellång till lång sikt, om de aviserade avvikelserna från pensionsreformen 2013 permanentas och inga lämpliga kompensationsåtgärder vidtas. Det besvärliga ekonomiska och sociala läget till följd av pandemin kräver i stället solidaritet mellan generationerna till förmån för de yngre generationerna. Arbetslöshetsstöd för långtidsarbetslösa och arbetstagare som inte uppfyller villkoren för avgiftsbaserade system är för närvarande utspridda över flera olika system vilket innebär att man inte lyckas nå ut till alla. Befintliga regionala minimiinkomstsystem når endast 20 % av de potentiella mottagarna i landet och det råder stora skillnader i fråga om andel som omfattas, varaktighet, kvalifikationsvillkor och tillräcklighet. I den rådande besvärliga situationen planeras ett snabbt införande av ett permanent nationellt inkomstgarantisystem, som uppskattas kunna nå tre miljoner stödmottagare, och som kommer att komplettera de befintliga regionala minimiinkomstsystemen. Det går i det här skedet inte att bedöma effekten på fattigdomsminskning eller hållbarheten på kort och medellång sikt.

(23) En annan försvårande omständighet för pandemikrisen i Spanien är att det stora antalet små och medelstora företag står för en stor del av sysselsättningen. För att förebygga konkurser som går att undvika har man snabbt antagit ett antal initiativ som syftar till att öka likviditeten i företag genom lån och garantier, med fokus på små och medelstora företag och sektorer som kommer att drabbas hårdare och längre av krisen, t.ex. turism (som stod för 12 % av Spaniens BNP 2019). Dessa åtgärder bör genomföras snabbt och effektivt av finansiella intermediärer om de ska få någon effekt. Om uppskov beviljas med betalning av skatt och sociala avgifter och offentliga myndigheters avtalsenliga utbetalningar påskyndas, innebär det också att kassaflödet för små och medelstora företag förbättras. Vid utformningen och genomförandet av dessa åtgärder bör banksektorns motståndskraft beaktas. För att åtgärderna ska vara verkningsfulla är det viktigt med insatser för att minska den administrativa bördan och erbjuda effektiva digitala offentliga tjänster. För en framgångsrik återhämtning är det mycket viktigt att stödja företagen i de sektorer som drabbats hårdast av krisen och skydda exportföretagens konkurrenskraft.

(24) För att underlätta den ekonomiska återhämtningen är det viktigt att tidigarelägga mogna projekt för offentliga investeringar och främja privata investeringar, bland annat genom relevanta reformer. Spaniens utsikter för återhämtning är beroende av landets kapacitet att öka produktiviteten och främja innovation, däribland genom den digitala och gröna omställningen. Spaniens innovationsresultat ligger under EU-genomsnittet i samtliga regioner. Spanien underpresterar i fråga om företagens förmåga att ta fram nya produkter, investera i materiella och immateriella tillgångar och på bästa sätt utnyttja befolkningens kompetens, vilket kan ha en negativ inverkan på konkurrenskraften i en kunskapsbaserad ekonomi. Krisen har belyst digitaliseringens betydelse för tillgången till offentliga tjänster och utbildning liksom för att bevara arbetstillfällen och hålla ekonomin i gång. Före nedstängningen hade bara hälften av Spaniens skolor lämpliga digitala lärandeplattformar, med betydande regionala skillnader. Den plötsliga övergången till digitalt lärande var också en särskild utmaning för utsatta elever som inte hade tillgång till digitala lösningar i hemmet. Spanien bör säkerställa att alla studerande får tillgång till digitalt lärande, även de i landsbygdsområden och från utsatta hushåll. Genom att stödja digitaliseringen av företag skulle också de spanska företagens konkurrenskraft öka i de globala värdekedjorna och deras exportkapacitet öka, framför allt när det gäller små och medelstora företag och mikroföretag. Att använda digital teknik, även avancerad digital teknik, och att minska den digitala klyftan mellan städerna och landsbygden skulle förbättra den spanska ekonomins innovationsförmåga. Att dessutom förstärka styrningen av forskning och innovation på alla nivåer, däribland forskningskvaliteten genom systematiska utvärderingar, och uppmuntra forskningsorganisationer till samarbete med den privata sektorn kan göra forsknings- och innovationspolitiken mer verkningsfull och påskynda spridningen av innovation i syfte att bidra till återhämtningen.

(25) Spaniens omställning till en klimatneutral ekonomi kommer att kräva avsevärda investeringar under lång tid, i t.ex. förnybar energi, energiinfrastruktur, energieffektivitet och hållbara transporter. Investeringarna bör tidigareläggas för att bidra till den gröna omställningen under återhämtningen, i linje med Spaniens nationella energi- och klimatplan. Genom att främja ett integrerat energisystem underlättas användningen av förnybara energikällor. Minskad energiförbrukning i privata och offentliga byggnader via storskaliga renoveringar samt utveckling av smarta nät och lagring av förnybar energi kan bidra till att efterfrågan på energi kan hanteras bättre, samtidigt som nya arbetstillfällen skapas under återhämtningen. Ytterligare investeringar i energiinfrastruktur, inbegripet sammanlänkning av elnät med övriga EU, kan bidra till att förbättra integrationen av EU:s interna energimarknad, samtidigt som konkurrensen ökar och det blir enklare att använda förnybar energi. Fler insatser bör också främja hållbara transporter, däribland utbyggnaden av alternativa bränslestrukturer, särskilt för elfordon. Investeringar kommer också att krävas för att öka användningen av järnväg för godstransporter, däribland gränsöverskridande förbindelser med Frankrike och Portugal samt förbindelser med hamnar och logistiknav. Vissa områden i Spanien tillhör dessutom de delar av Europa som har störst exponering för klimatförändringar. Det råder tryck på vattenresurserna och infrastrukturen för vattenförvaltning och avfallshantering ser olika ut i olika delar av landet. Gröna investeringar kan bidra till att hantera de negativa effekterna av klimatförändringen, t.ex. översvämningar och skogsbränder, förbättra luftkvaliteten samt vattenförvaltning och avfallshantering och utveckla potentialen i den cirkulära ekonomin. Programplaneringen för Fonden för en rättvis omställning för perioden 2021–2027 kan hjälpa Spanien att hantera en del av de

utmaningar som omställningen till en klimatneutral ekonomi innebär, särskilt inom de områden som anges i bilaga D till landsrapporten[8]. Detta skulle ge Spanien möjlighet att på bästa sätt använda fonden.

(26) De spanska regelverkens begränsningar och fragmentering hindrar företagen från att utnyttja stordriftsfördelar och påverkar produktiviteten negativt. Lagen om en enhetlig marknad, som redan tillämpas av domstolar och konkurrensmyndigheter, bör användas mer aktivt för att främja en förbättring av regelverk och konkurrens under återhämtningen. Mot denna bakgrund bör de hårda ägar- och marknadsbegränsningar som har syftat till att säkerställa tillgång till strategiska varor och tjänster under krisen avlägsnas så snart nödsituationen är över. Rent allmänt kan en tydligare och mer varaktig samordning mellan de olika förvaltningsnivåerna leda till effektivare strategier för att underlätta återhämtningen. Det är också viktigt att den styrningsstruktur som redan har bildats genom de lagar som genomför 2014 års direktiv om offentlig upphandling snarast kan fungera fullt ut, för att möjliggöra en effektiv användning av offentliga investeringar som kan stödja återhämtningen. Arbetet med den omfattande nationella strategin för offentlig upphandling bör intensifieras i samarbete med representanter från alla förvaltningsnivåer (centrala, regionala och lokala) genom samarbetskommittén.

(27) Dessa rekommendationer är visserligen inriktade på hur de socioekonomiska effekterna av pandemin ska hanteras och den ekonomiska återhämtningen underlättas, men de landsspecifika rekommendationerna för 2019 som rådet antog den 9 juli 2019 innehöll reformer som krävs för att kunna åtgärda strukturella problem på medellång och lång sikt. De rekommendationerna är fortsatt aktuella och kommer att fortsätta att övervakas nästa år, inom ramen för den europeiska planeringsterminens årliga cykel. Det gäller även rekommendationer rörande investeringsrelaterade ekonomiska strategier. De senare rekommendationerna bör beaktas vid finansieringen av sammanhållningspolitikens strategiska programplanering efter 2020, inbegripet riskreducerande åtgärder och strategier för att lätta på restriktionerna vad gäller den rådande krisen.

(28) En snabb lösning av insolvensförfaranden kommer också att spela en viktig roll i att säkerställa likviditeten i företagen och en ändamålsenlig omfördelning av resurser samt för att främja entreprenörskap och den finansiella sektorns stabilitet. Det är viktigt att skydda rättsväsendets kapacitet att hantera insolvensförfaranden på ett effektivt sätt. Detta är särskilt viktigt eftersom domstolarnas arbete för närvarande har avbrutits och den väntade ökningen av antalet tvister till följd av den lågkonjunktur som pandemin orsakat kan ytterligare förvärra befintliga problem med allt mer utdragna förfaranden och en allt större eftersläpning av mål.

(29) Den europeiska planeringsterminen utgör en ram för en kontinuerlig samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i unionen, vilket kan bidra till en hållbar ekonomi. Medlemsstaterna har utvärderat framstegen vad gäller genomförandet av FN:s mål för hållbar utveckling i sina nationella reformprogram för 2020. Genom att säkerställa ett fullständigt genomförande av rekommendationerna nedan kommer Spanien att bidra till framsteg mot uppfyllandet av målen för hållbar utveckling och till de gemensamma insatserna för att säkerställa en konkurrenskraftig hållbarhet i unionen.

(30) Det är viktigt med ett nära samarbete mellan länderna i den ekonomiska och monetära unionen för att åstadkomma en snabb återhämtning från de ekonomiska

[8] SWD(2020) 508 final.

konsekvenserna av covid-19. Mot bakgrund av politisk vägledning från Eurogruppen bör Spanien, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att landets politik är förenlig med rekommendationerna för euroområdet och politiken i andra medlemsstater i euroområdet.

(31) Kommissionen har inom ramen för 2020 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Spaniens ekonomiska politik och offentliggjort den i 2020 års landsrapport. Kommissionen har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2020 och det nationella reformprogrammet för 2020 samt uppföljningen av de rekommendationer Spanien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmens relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Spanien utan också att unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.

(32) Mot bakgrund av den bedömningen har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2020 och dess yttrande[9] återspeglas nedan, särskilt i rekommendation 1.

(33) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2020 och stabilitetsprogrammet för 2020. I dessa rekommendationer beaktas behovet av att bekämpa pandemin och underlätta återhämtningen som ett första nödvändigt steg för att möjliggöra en justering av obalanserna. Rekommendationer som direkt behandlar de makroekonomiska obalanser som konstaterats av kommissionen enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1, 2 och 4.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Spanien att 2020 och 2021 vidta följande åtgärder:

1. I enlighet med den allmänna undantagsklausulen vidta alla nödvändiga åtgärder för att effektivt åtgärda pandemin samt stödja ekonomin och den därpå följande återhämtningen. Så snart som de ekonomiska förhållandena tillåter det bedriva en finanspolitik som syftar till att uppnå ansvarsfulla offentliga finanser på medellång sikt och säkerställa en hållbar skuldsättning, och samtidigt öka investeringarna. Förbättra hälso- och sjukvårdssystemets resiliens och kapacitet, vad gäller hälso- och sjukvårdspersonal, kritiska medicinska produkter och infrastruktur.

2. Stödja sysselsättningen genom åtgärder för att bevara arbetstillfällen, verkningsfulla anställningsstöd och kompetensutveckling. Förbättra skyddet vid arbetslöshet, särskilt för arbetstagare med atypiska anställningar. Förbättra omfattningen av och nivåerna för minimiinkomstsystem och familjestöd, samt förbättra tillgången till digitalt lärande.

3. Säkerställa ett verkningsfullt genomförande av åtgärder för att tillföra likviditet till små och medelstora företag, däribland genom att undvika sena utbetalningar. Tidigarelägga mogna projekt för offentliga investeringar och främja privata investeringar för att främja den ekonomiska återhämtningen. Styra investeringarna till den gröna och digitala omställningen, särskilt för att främja forskning och innovation, ren och effektiv produktion och användning av energi, energiinfrastruktur, vattenförvaltning och avfallshantering samt hållbara transporter.

[9] Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

4. Förbättra samordningen mellan olika förvaltningsnivåer och stärka ramen för offentlig upphandling för att stödja återhämtningen på ett effektivt sätt.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar*
*Ordförande*